Eerste Kamer der Staten-Generaal

1

Vergaderjaar 2025–2026

27 428 Beleidsnota Biotechnologie

L

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 augustus 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat, de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het door de Raad van de Europese Unie (hierna: Raad) en Europese parlement aangenomen wetsvoorstel voor het gebruik van Nieuwe Genomische Technieken in de plantenveredeling; verordening (EU) 2026/1388 (hierna: NGT-verordening). De Voorzitter van de Tweede Kamer ontvangt ook een afschrift van deze brief.

Het kabinet is zeer verheugd dat na drie jaar onderhandelen in de EU de NGT-verordening is aangenomen. Het kabinet heeft al lang stevig ingezet op een proportionele, veilige en toekomstbestendige NGT-verordening. Daarbij is de inzet van het kabinet altijd geweest om NGT-planten die vergelijkbaar zijn met klassiek veredelde planten gelijk te behandelen als klassiek veredelde planten. Zo wordt meer ruimte geboden om met moderne technieken zoals CRISPR/Cas de veredeling te versnellen, en blijft de veiligheid voor mens, dier en milieu gewaarborgd. Deze uitgangspunten zijn verankerd in het BNC-fiche[1] over dit wetsvoorstel dat als leidraad diende voor de Nederlandse inbreng in de onderhandelingen. Het kabinet is van mening dat de NGT-verordening een mooi compromis is waarin alle belangrijke punten voor Nederland zijn opgenomen. Met de NGT-verordening wordt een belangrijke stap gezet om de internationaal leidende positie van de Nederlandse veredelingssector te ondersteunen. Ook het kabinet wil Nederland blijven neerzetten als voorloper in de EU.

[1] Kamerstuk II, 22 112 nr. 3773

kst-27428-L
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Aanloop naar het akkoord op de NGT-verordening

In juli 2023 heeft de Europese Commissie het NGT-voorstel gepresenteerd[2].
Het Europese parlement bepaalde in februari 2024 zijn positie en op 14 maart 2025 bepaalde de Raad zijn positie, waarover ik u eerder heb geïnformeerd[3]. Hierna zijn de onderhandelingen tussen het Europees parlement en de Raad van start gegaan en heeft dit in december 2025 geleid tot een informeel akkoord over een NGT-verordening. Op 17 juni 2026 is de NGT-verordening door het Europees parlement, in navolging van de Raad, aangenomen[4]. De NGT-verordening trad op 16 juli 2026 in werking in alle lidstaten van de Unie. Wel geldt een implementatieperiode van 2 jaar om uitvoeringswetgeving op te stellen en procedures in te richten. Vanaf 17 juli 2028 is de volledige verordening van kracht en kunnen aanvragen voor NGT-planten worden ingediend bij de bevoegde autoriteiten.

Korte samenvatting NGT-verordening

De NGT-verordening verdeelt NGT-planten in twee categorieën. Categorie 1 NGT-planten zijn vergelijkbaar met planten die met klassieke veredeling of door natuurlijke variatie kunnen ontstaan. Op basis van equivalentie met klassiek veredelde planten wordt geverifieerd of een NGT-plant categorie 1 is, hiervoor zijn in de NGT-verordening equivalentiecriteria opgenomen. Categorie 1 NGT-planten worden vrijgesteld van de regelgeving voor genetisch gemodificeerde organismen (ggo-regelgeving). Categorie 2 NGT-planten zijn NGT-planten met meer complexe modificaties waarvan de kans klein is dat deze ook in de natuur of met klassieke veredeling tot stand kunnen komen. Categorie 2 NGT-planten blijven onder de ggo-regelgeving vallen en zullen een proportionele risicobeoordeling krijgen voordat deze op de Europese Markt worden toegelaten.

De Commissie Genetische Modificatie (COGEM) heeft vier relevante adviezen uitgebracht ter ondersteuning van de inzet van het kabinet in Brussel. In haar eerste advies concludeerde de COGEM dat met het NGT-voorstel van de Europese Commissie de veiligheid voor mens en milieu gewaarborgd blijft[5]. In het tweede advies heeft de COGEM de equivalentiecriteria waaraan categorie 1 NGT-planten moeten voldoen aangevuld[6]. Nederland heeft op basis van dit COGEM advies verbeteringen weten aan te brengen in de NGT-verordening. In het derde advies heeft de COGEM de positie van de Raad en het Europees parlement getoetst aan de uitgangspunten van het NGT-voorstel[7] van de Europese Commissie. Tot slot heeft de COGEM een advies uitgebracht over de aangenomen NGT-verordening. Hierin concludeerde de COGEM nogmaals dat het risicoprofiel van categorie 1 NGT-planten overeenstemt met het risicoprofiel van planten geproduceerd met klassieke veredeling[8].

---

[2] Commissievoorstel Nieuwe Genomische Technieken: https://food.ec.europa.eu/document/download/c03805a6-4dcc-42ce-959c-e4d609010fa3_en?filename=gmo_biotech_ngt_proposal_2023-411_en.pdf
[3] Kamerstuk II, 27 428, nr. 409
[4] Wettekst NGT-verordening van de Raad en het Europees parlement: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17037-2025-REV-1/en/pdf
[5] COGEM advies: CGM/230710-01
[6] COGEM advies: CGM/231124-01
[7] COGEM advies: CGM/250516-01
[8] COGEM advies: CGM/260611-01

Studie naar intellectueel eigendom in de plantenveredeling

Bij de presentatie van het NGT-voorstel in 2023 werd door de Europese Commissie een studie aangekondigd naar de impact van intellectueel eigendom op de plantenveredeling. Deze studie zou in 2026 worden opgeleverd, maar is op aandringen van lidstaten, waaronder Nederland, versneld uitgevoerd en in december 2025 gepubliceerd[9]. Met deze brief wordt voldaan aan de toezegging van mijn voorganger om een appreciatie van dit rapport in relatie tot het NGT-voorstel te delen met de Kamer[10].

Het rapport van de Europese Commissie beschrijft hoe intellectueel eigendom in de plantenveredeling beschermd wordt. Het kwekersrecht biedt veredelaars bescherming voor nieuwe plantenrassen. Daarnaast kan met het octrooirecht bescherming verkregen worden voor een specifieke planteneigenschap die met een technische stap is ingebracht. Het rapport benadrukt dat beide systemen van belang zijn voor het beschermen van intellectueel eigendom in de plantenveredeling.

Het rapport signaleert verschillende uitdagingen bij het gebruik van octrooien in de plantenveredeling. De studie licht twee knelpunten toe die, met name voor kleine veredelaars, de toegang tot genetisch materiaal en de rechtszekerheid raken. Ten eerste is het voor veredelaars niet altijd duidelijk welke planten of teeltmateriaal een geoctrooieerde eigenschap bevatten en tot hoe ver de bescherming van het octrooi reikt. Daardoor kan het kostbaar zijn om de zogenoemde «*freedom to operate*» te bepalen en vast te stellen welk genetisch materiaal een veredelaar kan gebruiken in een veredelingsprogramma. Ten tweede weet een veredelaar vooraf niet altijd of er een licentie op een geoctrooieerde eigenschap kan worden verkregen. Dit kan ertoe leiden dat genetisch materiaal met octrooibescherming wordt vermeden, ook als dat materiaal voor een veredelingsprogramma relevant is.

Het rapport benoemt op basis van deze knelpunten uiteenlopende beleidsaanbevelingen, variërend van aanpassing in wet- en regelgeving tot het stimuleren van sectorinitiatieven, zoals licentieplatformen waar veredelaars onder transparante en gelijke voorwaarden licenties op octrooien kunnen verkrijgen.

In de NGT-verordening is een aantal van deze aanbevelingen overgenomen. Zo zal de Europese Commissie, in samenwerking met de lidstaten en betrokken partijen, toezien op de totstandkoming van een «*code of conduct*». Deze gedragscode moet de transparantie over octrooien en de rechtszekerheid voor veredelaars vergroten en de toegang tot geoctrooieerd materiaal vergemakkelijken.Daarnaast moeten ontwikkelaars van NGT-planten aangeven of er octrooien rusten op hun NGT-plant. Als de ontwikkelaar zelf octrooihouder is, moet worden verklaard of (i) er bereidheid is een licentie te verlenen en of (ii) het octrooi wordt aangeboden op een licentieplatform. Deze «octrooi-informatie» zal ook worden gepubliceerd in het openbare register van NGT-planten.

De NGT-verordening neemt daarmee belangrijke aanbevelingen uit het rapport over. Tegelijkertijd erkent de NGT-verordening, en het kabinet, dat de effecten van octrooiering op innovatie en toegang tot genetisch materiaal nauwlettend gevolgd moeten worden. Daarvoor wordt een

---

[9] Studie van de Europese Commissie naar intelectueel eigendom in de plantenveredeling: Supporting innovation in the EU bioeconomy through intellectual property protection - Publications Office of the EU

[10] Kamerstuk I 27 428 nr. H

deskundigengroep opgericht die de Commissie adviseert. Als uit de monitoring blijkt dat aanpassing of aanscherping nodig is, kan de Commissie aanvullende maatregelen treffen. Het kabinet is van mening dat de NGT-verordening een goede basis legt voor meer transparantie in het octrooilandschap en voor betere toegang tot genetisch materiaal voor veredelaars. Toch blijft het van belang om de ontwikkelingen nauwgezet te volgen en waar nodig beleid te wijzigen.

Etikettering van NGT-producten en verbod NGT-producten in biologische landbouw

Op het punt van etikettering van NGT-planten en -producten, en het verbod op gebruik van NGT-planten en -producten in de biologische sector hebben het Europees parlement en de Raad vastgehouden aan het commissievoorstel. NGT-2 planten en -producten blijven onder de ggo-regelgeving vallen en zullen als ggo geëtiketteerd worden. NGT-1 planten en -producten worden vrijgesteld van de ggo-regelgeving en vallen niet onder de verplichte etikettering als ggo. Wel moeten zaden en uitgangsmateriaal van NGT-1 planten geëtiketteerd worden als NGT-1. Zo hebben telers de keuze om NGT uitgangsmateriaal wel of niet te gebruiken. Ook wordt een openbaar register opgezet door de Europese Commissie met informatie over alle NGT-1 planten op de Europese markt, zodat geïnteresseerden hiervan kennis kunnen nemen. Daarnaast is in de NGT-verordening opgenomen dat het gebruik van NGT-planten en -producten in de biologische landbouw verboden is. Het kabinet steunde het commissievoorstel op deze punten en is daarom blij met het resultaat in de NGT-verordening.

Equivalentiecriteria van NGT-1 planten met klassiek veredelde planten

De NGT-verordening bevat equivalentiecriteria om te verifiëren of NGT-planten ook met klassieke veredeling ontwikkeld kunnen worden. Met deze verificatieprocedure wordt gecontroleerd of NGT-1 planten ook kunnen ontstaan met klassieke veredeling. Zo wordt voldaan aan het voorzorgsprincipe en blijft de veiligheid van mens, dier en milieu geborgd. De inzet van het kabinet is om deze criteria op wetenschappelijke principes te baseren en om de criteria praktisch en toetsbaar voor bevoegde autoriteiten in te richten.

Het kabinet heeft op een aantal punten verbeteringen in de equivalentiecriteria weten te behalen in de raadsonderhandelingen en was zeer tevreden met het Raadsmandaat. In de triloog zijn echter extra equivalentiecriteria opgenomen in de NGT-verordening die volgens de COGEM niet gunstig zijn voor een eenduidige interpretatie door de lidstaten[11]. De COGEM geeft het advies om de equivalentiecriteria te verduidelijken door duidelijke definities op te stellen. Zo wordt gezorgd voor een éénduidige interpretatie door de bevoegde autoriteiten van de verschillende lidstaten. Wel oordeelt de COGEM dat het risicoprofiel van categorie 1 NGT-planten nog steeds overeenstemt met dat van planten geproduceerd via conventionele veredeling.

Het kabinet is tevreden met de equivalentiecriteria in de NGT-verordening. Het kabinet zal in de uitvoeringswetgeving scherp toezien op het opstellen van duidelijke definities van de equivalentiecriteria en op de uitvoerbaarheid van de verificatieprocedure door de bevoegde autoriteiten.

[11] COGEM advies: CGM/260611-01

Uitsluiting herbicidetolerantie en bekende insecticide eigenschappen van categorie 1 NGT

In het kader van duurzaamheidsvoorwaarden zijn in de NGT-verordening een aantal eigenschappen uitgesloten van categorie 1 NGT. In de Raadspositie werden planten waarbij met NGT's een herbicidetolerante eigenschap wordt ingebracht reeds uitgesloten van categorie 1 NGT. In de triloog zijn daarnaast ook planten waarbij een bekende insecticide producerende eigenschap met NGT's wordt ingebracht uitgesloten van categorie 1 NGT. Planten waarbij deze eigenschappen met NGT's zijn ingebracht worden gereguleerd als categorie 2 NGT.

Het kabinet had de voorkeur om duurzaamheidsvoorwaarden voor plantenrassen in horizontale wetgeving op te nemen. In dat geval moet elk plantenras aan dezelfde voorwaarden voldoen ongeacht de veredelingsmethode. Dit is in lijn met het uitgangspunt dat NGT-1 planten zo veel mogelijk gelijk worden behandeld als klassiek veredelde planten. Ook hier geldt dat het kabinet bij het opstellen van de uitvoeringswetgeving scherp zal zijn op duidelijke definities en praktische uitvoerbaarheid van deze duurzaamheidsvoorwaarden voor aanvragers van categorie 1 NGT-planten en voor de verificatieprocedure door de bevoegde autoriteiten.

Vervolg

Ik ben zeer verheugd dat in de EU een akkoord is bereikt op de NGT-verordening dat aansluit bij de Nederlandse positie. Het kabinet zal de komende twee jaar bij het opstellen van de Europese uitvoeringsverordeningen nauw toezien op de uitvoerbaarheid van aanvraagprocedures voor aanvragers, vergunningverleners en toezichthouders. Tegelijkertijd zullen we de nationale wet- en regelgeving waar nodig aanpassen ter uitvoering van de NGT-verordening. Het kabinet zal zich inzetten voor een tijdige voorbereiding, zodat aanvragers en verzoekers vanaf 17 juli 2028 aanvragen en verzoeken kunnen indienen via de NGT-verordening. Zo zorgen we dat de NGT-verordening ons in staat stelt om de voordelen die NGT-planten ons bieden te benutten. Over een aantal jaar kunnen we de vruchten plukken van de bijdrage van deze technieken aan de ontwikkeling van robuuste rassen, die beter bestand zijn tegen ziekten, plagen en klimaatverandering.

Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens